

Bu Proje, Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilmekte ve Avrupa Konseyi tarafından yürütölmektedir.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Tahkime gidiyoruz

Cözüm

HIZLI

ETKİN

EKONOMİK

Türkiye'de Alternatif Uyuşmazlık
Çözüm Yollarının Geliştirilmesi Projesi

T.C. HAZINE VE
MALİYE BAKANLIğI
MERKEZİ FİNANS VE
İHALE BİRİMİ

Tahkim Broşürü, Türkiye’de Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yollarının Geliştirilmesi Ortak Projesi kapsamında hazırlanmış ve yayımlanmıştır. Proje Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilmekte ve Avrupa Konseyi tarafından yürütülmektedir. Adalet Bakanlığı, Ceza İşleri Genel Müdürlüğü (CİGM) ve Adalet Bakanlığı, Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü (HİGM) nihai yararlanıcısıdır. Adalet Bakanlığı, Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü bu projede lider kurumdur. Bu projenin sözleşme makamı, Merkezi Finans ve İhale Birimidir. Bu doküman Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyinin finansal yardımıyla oluşturulmuştur. Bu yayının içeriğinden sadece yazarlar sorumlu olup hiçbir şekilde Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyinin görüşlerini yansıtmamaktadır.

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, İletişim Müdürlüğünden (F-67075 Strasbourg Cedex ya da publishing@coe.int) önceden yazılı izin alınmaksızın çevrilemez, fotokopi, kayıt ya da herhangi bir bilgi depolama ya da geri erişim sistemi dâhil olmak üzere, elektronik (CD-Rom, internet, vb.) ya da mekanik olarak, herhangi bir biçimde ya da araçla çoğaltılamaz ya da iletilemez.

Tasarım: Kurtuluş Karaşın

© Avrupa Konseyi, Ekim 2022, Ankara

Basım yeri: Altan Özyurt Matbaacılık
İvedik O.S.B Foru İş Merkezi, 1354. Cadde No:138 D:40,
06374 Yenimahalle/Ankara
Tel: 0 312 394 83 94 / Sertifika no: 40267

Tahkim Broşürü’ne kodu okutarak ulaşabilirsiniz.

Ayrıntılı bilgi için; 0(312) 414 81 80 / adb.adalet.gov.tr

4

**Tahkim
Nedir?**

6

**Tahkimde
Uygulanacak
Temel
Mevzuat
Hangisidir?**

8

**Tahkimin
Avantajları
Nelerdir?**

10

**Tahkim
Sözleşmesi
Nasıl
Yapılır?**

12

**Hakemler
Nasıl
Seçilir?**

14

**Tahkim
Yargılamasında
Uygulanacak
Hukuk
Nasıl
Belirlenir?**

16

**Tahkim
Hızlıdır!**

18

**Tahkim
Ekonomiktir!**

Tahkim Nedir?

Tahkime gidiyoruz!

Tarafların
aralarındaki
uyuşmazlığı
mahkemeler
yerine kendi
seçtikleri
hakem adı verilen
özel kişiler
aracılığıyla
çözümüne
kavuşturdıkları
alternatif
uyuşmazlık çözüm
yöntemine
tahkim denir.

Uyuşmazlıkların tahkim yoluyla çözülebilmesi için, uyuşmazlığın tarafların üzerinde özgür iradeleriyle karar verebilecekleri bir konuya ilişkin olması gerekir. Ancak taşınmazlar üzerindeki aynı haklardan kaynaklanan uyuşmazlıklar tahkime elverişli değildir.

**Tahkimde
Uygulanacak
Temel
Mevzuat
Hangisidir?**

Tahkimde gidiyoruz!

Elinizdeki broşür yukarıda sözü edilen mevzuatla sınırlı olarak hazırlanmıştır.

Yabancılık unsuru taşımayan uyuşmazlıklar temel olarak Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun tahkime ilişkin ilgili hükümleri çerçevesinde görülür. Bu çerçevede görülen uyuşmazlıklar **“Milli Tahkim”** olarak nitelendirilir.

Ülkemizde tahkim yargılaması içinde yabancılık unsuru bulunan ve tahkim yerinin Türkiye olarak kararlaştırıldığı uyuşmazlıklar ise Milletlerarası Tahkim Kanunu hükümlerine göre yürütülür. Milletlerarası Tahkim Kanunu kapsamında yürütülen faaliyet **“Milletlerarası Tahkim”** olarak adlandırılır.

Milli Tahkim ve Milletlerarası Tahkim yerel tahkime ilişkin bir ayrımdır. Başka ülke kanunlarına göre başvuru tahkim usulü ise **“Yabancı Tahkim”** olarak adlandırılır.

Tahkimin Avantajları Nelerdir?

Tahkime gidiyoruz!

Uyuşmazlığın çözümüne uygulanacak hukuk ve uyuşmazlığı çözecek hakemler bizzat taraflarca belirlenir.

Yargılama gizli yürütüldüğü için kişisel ve ticari sırlar daha iyi korunabilir.

Zamandan tasarruf edilir.

Tahkim Sözleşmesi Nasıl Yapılır?

Tahkime gidiyoruz!

Tahkim yoluna başvurabilmek için taraflar arasında bir tahkim sözleşmesi bulunmalıdır.

Bu sözleşmenin yazılı olarak yapılması, uyuşmazlık konusunun tahkime elverişli olması, uyuşmazlığın açıkça belirtilmiş olması ve herhangi bir kayda veya şarta bağlanmamış olması gerekir.

Tahkim anlaşması, asıl sözleşmenin içerisinde bir şart şeklinde yer alabileceği gibi bağımsız bir sözleşme olarak da yapılabilir.

Taraflar arasında daha önceden yapılmış bir tahkim sözleşmesi bulunmasa bile, taraflardan birisinin yazılı bir tahkim sözleşmesinin varlığı iddiasıyla yaptığı tahkim başvurusuna diğer tarafın itiraz etmemiş olması da uyuşmazlığın tahkimde görülmesi için yeterlidir.

Hatta taraflar mahkemede açtıkları dava devam ederken dahi anlaşarak uyuşmazlığın tahkim yoluyla görülmesini sağlayabilirler.

Taraflar uyuşmazlığın çözümünde “**ad hoc (geçici) tahkim**” yöntemini tercih edilebileceği gibi, belirli bir kurum ya da kuruluş tarafından organize edilen tahkim anlamına gelen “**kurumsal (organize) tahkim**” yolunu da tercih edebilirler.

Hakemler Nasıl Seçilir?

Tahkim e gidiyoruz!

Tahkim yargılamasının tercih edilmesinin en başta gelen nedenlerinden birisi uyuşmazlığı çözecek hakemlerin taraflarca veya onların belirlediği kişi ya da kurumlarca seçilmesidir.

Taraflar hakem seçiminde anlaşamazlarsa hakem mahkeme tarafından; kurumsal tahkimin tercih edilmesi hâlinde ise ilgili tahkim kurumunun divanı tarafından seçilir.

Uyuşmazlığı çözecek hakem sayısı, tek sayı olmak kaydıyla, taraflarca belirlenir.

**Tahkim
Yargılamasında
Uygulanacak
Hukuk
Nasıl
Belirlenir?**

Tahkime gidiyoruz!

Tahkim yargılamasında uygulanacak hukuku taraflar belirler. Bu durum hem uyuşmazlığın esasına uygulanacak hukuk hem de yargılama usulüne uygulanacak hukuk için geçerlidir.

Taraflar, hakem veya hakem kurulunun uygulayacağı yargılama usulüne ilişkin kuralları serbestçe kararlaştırabilecekleri gibi, kurumsal tahkim kurallarına yollama yaparak da belirleyebilirler.

Ancak, bu şekilde yapılacak belirleme Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun ve Milletlerarası Tahkim Kanunu'nun tahkim kısmında öngörülen emredici düzenlemelere aykırı olamaz. Taraflar tahkimde uygulanacak yargılama usulünü kararlaştırmamışlarsa, hakem veya hakem kurulu tahkim yargılamasını, Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun tahkim kısmında öngörülen hükümleri de gözeterek uygun bulduğu bir şekilde yürütür.

Tahkim
HIZLIDIR!

Tahkime gidiyoruz!

- Tahkim yargılaması, aksi kararlaştırılmadıkça, bir hakemin görev yaptığı davalarda hakemin seçildiği, birden çok hakemin görev yaptığı davalarda ilk toplantı tutanağının düzenlendiği tarihten itibaren bir yıl içerisinde sonuçlandırılmalıdır. Kurumsal tahkimin tercih edilmesi hâlinde bu sürelerin daha da kısa olması mümkündür. Ancak, tarafların anlaşmasıyla veya mahkeme kararıyla bu süreler uzatılabilir.
- Hakem veya hakem kurulu kararlarına karşı bölge adliye mahkemesinde iptal davası açılabilir. Ancak, iptal davasında hakem veya hakem kurulunun kararı sadece Hukuk Muhakemeleri Kanunu ve Milletlerarası Tahkim Kanunu'nun ilgili hükümlerinde işaret edilen nedenlerle sınırlı olarak incelenir. İptal davaları öncelikle ve ivedilikle görülür. Hakem kararı hakkında iptal davası açılması, kural olarak kararın icrasını durdurmaz.
- Hakem kararları da, tıpkı mahkeme kararları gibi İcra ve İflas Kanunu'nun ilamların icrasına ilişkin hükümleri çerçevesinde icra edilirler. İcra edilebilmesi için hakem kararlarının kesinleşmesi şart değildir. Hakem kararlarının icra edilebilmesi için, icra edilebilirlik şerhi alınmasına gerek yoktur. Ancak yabancılik unsuru taşıyan uyuşmazlıklarda verilen hakem kararlarının icrası için icra edilebilirlik şerhi alınmalıdır.
- Yabancı hakem kararlarının icra edilebilmesi için kural olarak tenfiz edilmesi gerekir. Ancak New York Konvansiyonu'na taraf olan ülkeler bakımından ayrıca tenfize gerek yoktur.

**Tahkim
EKONOMİKTİR!**

Tahkime gidiyoruz!

- Taraflarca aksi kararlaştırılmamışsa, hakemlerin ücreti, dava konusu alacağın miktarı; uyuşmazlığın niteliği ve tahkim yargılamasının süresi dikkate alınarak, hakem veya hakem kurulu ile taraflar arasında kararlaştırılır.
- Taraflar, hakem veya hakem kurulunun ücretini yerleşmiş kurallara veya kurumsal tahkim kurallarına yollama yaparak da belirleyebilirler.
- Aksi hâlde, hakem veya hakem kurulunun ücreti, her yıl Adalet Bakanlığınca ilgili kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarının görüşleri alınarak hazırlanan ücret tarifesine göre belirlenir.
- Tarifeye göre hakem ücreti, tahkim yargılamasının sona ermesi ile hak edilir ve hakem ücretinin tayininde, hüküm verildiği tarihte yürürlükte bulunan tarife esas alınır.
- Ücret tarifesi azalan oranlı olduğundan, uyuşmazlık miktarı arttıka ödenmesi gereken ücret oransal olarak azalır.
- Hakem ücretlerinin belirlenmesinde azalan oranlı tarife uygulandığında, büyük meblağlı uyuşmazlıklar bakımından ekonomik olarak da, mahkemelerde yapılan yargılamaya nazaran, tahkim daha avantajlıdır.
- Tahkim giderleri; hakem ve hakem sekreteri ücreti, hakemlerin seyahat giderleri ve yaptıkları diğer masraflar, yargılama sırasında yardımına başvurulan kişilere ödenen ücretler, keşif ve tanık giderleri, tebligat giderleri, mahkemeye başvurulan hallerde ödenmesi gereken harçlar ve kanuni vekâlet ücreti gibi giderlerden oluşur.

Bu Proje, Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilmekte ve Avrupa Konseyi tarafından yürütölmektedir.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Bu Proje, Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi tarafından birlikte finanse edilmekte ve Avrupa Konseyi tarafından yürütölmektedir. Adalet Bakanlığı, Ceza İşleri Genel Müdürlüğü (CİGM) ve Adalet Bakanlığı, Hukuk İşleri Genel Müdürlüğü (HİGM) nihai yararlanıcısıdır. Adalet Bakanlığı, Dış İlişkiler ve Avrupa Birliği Genel Müdürlüğü bu projede lider kurumdur. Bu Proje'nin sözleşme makamı, Merkezi Finans ve İhale Birimidir. Bu doküman Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyinin finansal yardımıyla oluşturulmuştur. Bu yayının içeriğinden sadece yazarlar sorumlu olup hiçbir şekilde Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyinin görüşlerini yansıtmamaktadır.

TUR

T.C. HAZINE VE
MALİYE BAKANLIğI
MERKEZİ FİNANS VE
İHALE BİRİMİ

www.coe.int/tr/web/ankara

Avrupa Konseyi Avrupa kıtasının önde gelen insan hakları kuruluşudur. Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği'nin tüm üyeleri dâhil olmak üzere, 46 üye ülkeden oluşmaktadır. Tüm Avrupa Konseyi üyeleri insan hakları, demokrasi ve hukukun üstünlüğünü korumaya yönelik Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'ni imzalamıştır. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi sözleşmenin üye ülkelerdeki uygulamasını denetler.

